

دانشگاه شاهرود

دانشکده حقوق و الهیات

بخش معارف اسلامی و حقوق

پایان نامه تحصیلی برای دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته

حقوق گرایش خصوصی

مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری

مؤلف:

مصطفی مهدیان مقدم

استاد راهنما:

دکتر علی رفیعی مقدم

استاد مشاور:

دکتر ایوب احمد پور

مهرماه ۱۳۹۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه سندھ

دانشکده حقوق و الهیات

بخش معارف اسلامی و حقوق

پایان نامه تحصیلی برای دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته حقوق گرایش

حقوق خصوصی

مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری

مؤلف:

مصطفی مہدیان مقدم

استاد راهنما:

دکتر علی رفیعی مقدم

استاد مشاور:

دکتر ایوب احمد پور

مہرماہ ۱۳۹۲

تقدیم به:

پدر و مادرم

آنان که عاشقانه و خالصانه در تربیت و هدایتم کوشیدند.

و همسر عزیزم

به پاس همدلی ها و همراهی هایش

و برادر گرامی ام

الگوی صبر و پایداری و استقامت

و دوست عزیزم ، جناب آقای امید محمدی نیا

کسی که پشتوانه علمی و اخلاقی من در مسیر ناهموار تحصیل و شاه بیت غزل دوران تحصیلی

من بود.

تشکر و قدردانی:

«مَنْ لَمْ يَشْكُرِ الْمَخْلُوقَ لَمْ يَشْكُرِ الْخَالِقَ»

وظیفه شرعی و اخلاقی بر خود می دانم که از استاد محترم جناب آقای دکتر علی رفیعی

مقدم، که با راهنمایی های خود یاور من در تدوین این پژوهش بودند، تشکر و قدردانی نمایم.

هم چنین لازم است تا از استاد محترم جناب آقای دکتر ایوب احمد پور، که زحمت

مشاوره پژوهش حاضر بر عهده ایشان بود، تشکر و قدردانی به عمل آورم.

چکیده:

امروزه به دلیل پیچیده شدن دعاوی ، نقش کارشناسان رسمی دادگستری در نظام قضایی ما افزایش یافته است. کارشناس نیز همانند هر انسانی ممکن است در اعمال و رفتار خویش، خواسته یا ناخواسته، مرتکب خطا و اشتباه شود. به نظر می رسد نظریه «تقصیر» و قاعده «سببیت» ، از مبانی حاکم بر مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری است. ماهیت حقوقی مسئولیت مدنی این دسته از افراد نیز، از موضوعات قابل تأمل است که به عقیده ما تنها در فرض کارشناسی در امور غیر دادرسی ، مسئولیت مدنی کارشناس رسمی دادگستری ، مسئولیت قراردادی مبتنی بر عقد اجاره اشخاص است؛ اما در فرض کارشناسی در امور دادرسی به دلیل عدم وجود اراده آزاد قاضی و کارشناس در صدور و پذیرش قرار کارشناسی، هیچ قراردادی وجود ندارد و نمی توان قرار ارجاع امر به کارشناس را نوعی قرارداد دانست، بنابراین مسئولیت وی، در این فرض، مسئولیت خارج از قرارداد خواهد بود.

وجود ضرر، ارتکاب تقصیر و احراز رابطه سببیت بین ضرر و تقصیر کارشناس، از ارکان مسئولیت مدنی کارشناس رسمی دادگستری محسوب می گردد. تخلف وی نیز موجد آثاری چون طرح دعوی مسئولیت مدنی، جبران خسارت زیان دیده و مجازات انتظامی می شود. در انتها ، موضوع بیمه مسئولیت حرفه ای کارشناسان رسمی دادگستری ، به عنوان یک پیشنهاد عملی در جهت حفظ حقوق زیان دیدگان و رفع نگرانی کارشناسان رسمی دادگستری در خصوص محکومیت به جبران خسارت زیان دیدگان ، مطرح گردیده است.

کلید واژگان: مسئولیت مدنی ، بیمه مسئولیت حرفه ای، کارشناسی ، کارشناس رسمی

دادگستری، تقصیر ، اشتباه

فهرست مطالب:

صفحه	عنوان
۱.....	مقدمه.....
۵.....	فصل نخست: مفهوم کارشناس رسمی دادگستری و مبانی و ماهیت حقوقی مسئولیت مدنی آن.....
۷.....	مبحث نخست: مفهوم کارشناس رسمی دادگستری و شرایط گرفتن پروانه کارشناسی.....
۸.....	گفتار نخست: مفهوم کارشناس رسمی دادگستری.....
۸.....	گفتار دوم: شرایط گرفتن پروانه و مجوز کارشناسی.....
۹.....	بند نخست: پروانه کارشناسی رسمی دادگستری از کانون.....
۱۰.....	بند دوم: مجوز کارشناسی از قوه قضاییه.....
۱۲.....	مبحث دوم: مبانی مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری.....
۱۳.....	گفتار نخست: مبنای غیرفقهی مسئولیت مدنی کارشناس رسمی دادگستری.....
۱۵.....	گفتار دوم: مبنای فقهی مسئولیت مدنی کارشناس رسمی دادگستری.....
۱۶.....	مبحث سوم: ماهیت حقوقی مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری.....
۱۷.....	گفتار نخست: آثار تفکیک مسئولیت قراردادی و مسئولیت غیر قراردادی.....
۱۷.....	بند نخست: صلاحیت اضافی.....
۱۸.....	بند دوم: اثبات تقصیر.....
۱۹.....	الف) تعهد به نتیجه یا تعهد به وسیله.....
۲۰.....	بند سوم: شرط عدم مسئولیت.....
۲۲.....	بند چهارم: اهلیت.....

- بند پنجم: قابلیت پیش بینی ضرر..... ۲۲
- الف) ایراد احتمالی..... ۲۳
- ب) پاسخ ایراد احتمالی..... ۲۳
- گفتار دوم: مسئولیت مدنی قراردادی یا خارج از قراردادی کارشناس رسمی دادگستری..... ۲۵
- بند نخست: کارشناسی در امور غیر دادرسی..... ۲۶
- بند دوم: کارشناسی در امور دادرسی..... ۳۰
- الف) کارشناس رسمی مرضی الطرفین..... ۳۳
- ۱- الزام آور نبودن اراده طرفین..... ۳۴
- ۲- بی تاثیر بودن اراده در انحلال قرار ارجاع امر به کارشناس و تغییر کارشناس..... ۳۵
- ب) کارشناس رسمی منتخب دادگاه..... ۳۷
- ۱- صدور قرار کارشناسی براساس نیاز دادگاه..... ۳۷
- ۱-۱- مسئولیت قراردادی..... ۳۸
- ۱-۱-۱- ایراد احتمالی..... ۴۰
- ۱-۱-۲- پاسخ ایراد احتمالی..... ۴۱
- ۲-۱- مسئولیت غیر قراردادی..... ۴۲
- ۱-۲-۱- اراده ضمنی قانون گذار..... ۴۲
- ۱-۲-۲- وجود تراضی ناشی از تلاقی ایجاب و قبول..... ۴۴
- ۱-۲-۲-۱- تکلیف دادگاه در ارجاع امر به کارشناس..... ۴۵

۴۶.....	۱-۲-۱-۱-۱- ایراد احتمالی
۴۶.....	۱-۲-۲-۱-۲- پاسخ ایراد احتمالی
۴۷.....	۱-۲-۲-۲- تکلیف کارشناس رسمی در قبول کارشناسی
۴۸.....	۱-۲-۲-۳- رد نظریه تحمیلی بودن قرارداد ارجاع امر به کارشناس
۴۹.....	۲- صدور قرار کارشناسی براساس درخواست طرفین دعوی
۵۱.....	نتیجه گیری فصل:
۵۳.....	فصل دوم: ارکان مسئولیت مدنی کارشناس رسمی دادگستری
۵۵.....	مبحث نخست: تقصیر
۵۶.....	گفتار نخست: مفهوم تخلف و تقصیر
۵۷.....	گفتار دوم: اقسام تقصیر
۵۷.....	بند نخست: تقصیر سنگین، سبک و خیلی سبک
۵۹.....	بند دوم: تقصیر عمدی و غیر عمدی
۶۲.....	مبحث دوم: رابطه سببیت
۶۳.....	گفتار نخست: مفهوم رابطه سببیت
۶۳.....	گفتار دوم: تعدد اسباب
۶۴.....	بند نخست: اجتماع تخلف چند کارشناس رسمی دادگستری
۶۵.....	الف) مسئولیت ناشی از فعل خود یا فعل غیر
۶۶.....	۱- امکان کارشناس بودن شخصیت حقوقی

- ۲- مسئولیت اعضای غیر متخلف..... ۶۷
- ۲-۱- مبانی مسئولیت ناشی از فعل غیر..... ۶۸
- ۲-۲- نتیجه ی بحث..... ۶۹
- ب) مسئولیت نسبی یا تضامنی..... ۷۱
- ج) ملاک تقسیم مسئولیت..... ۷۲
- بند دوم: اجتماع تخلف کارشناس رسمی دادگستری و قاضی دادگاه..... ۷۴
- الف) تقصیر عمدی قاضی و کارشناس..... ۷۶
- ۱- براءت کارشناس..... ۷۷
- ۱-۱- ایراد احتمالی..... ۷۸
- ۲-۱- پاسخ ایراد احتمالی..... ۷۸
- ۲- مسئولیت کارشناس..... ۷۹
- ب) تقصیر عمدی قاضی و تقصیر غیر عمدی کارشناس..... ۷۹
- ج) تقصیر غیر عمدی قاضی و تقصیر عمدی کارشناس..... ۸۰
- د) تقصیر غیر عمدی قاضی و کارشناس..... ۸۱
- نتیجه گیری فصل:..... ۸۳
- فصل سوم: آثار مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری..... ۸۵**
- مبحث نخست: دعوای مسئولیت مدنی کارشناس رسمی دادگستری..... ۸۷
- مبحث دوم: مجازات انتظامی..... ۸۸

- گفتار نخست: مجازات انتظامی درجه «۱» تا «۳»..... ۸۹
- گفتار دوم: مجازات انتظامی درجه «۳» تا «۵»..... ۸۹
- گفتار سوم: مجازات انتظامی درجه «۵» تا «۶»..... ۹۰
- گفتار چهارم: مجازات انتظامی درجه «۶»..... ۹۰
- مبحث سوم: بیمه مسئولیت حرفه ای کارشناسان رسمی دادگستری..... ۹۱
- گفتار نخست: تعریف بیمه مسئولیت حرفه ای..... ۹۳
- گفتار دوم: موضوع بیمه مسئولیت حرفه ای..... ۹۳
- گفتار سوم: تعهدات بیمه گذار و بیمه گر..... ۹۴
- بند نخست: تعهدات بیمه گذار (کارشناس رسمی دادگستری)..... ۹۴
- الف) رعایت حد اعلاهی حسن نیت..... ۹۵
- ب) پرداخت حق بیمه..... ۹۷
- ج) اعلام خسارت در حداقل زمان ممکن..... ۹۷
- د) همکاری و مشارکت با بیمه گر در مراحل تحقیق و دادرسی..... ۹۹
- ۱- منع بیمه گذار از پذیرش مسئولیت..... ۱۰۰
- ۲- منع بیمه گذار از مصالحه با زیان دیده درباره مسئولیت..... ۱۰۰
- بند دوم: تعهدات بیمه گر..... ۱۰۱
- الف) پرداخت خسارت..... ۱۰۱
- ب) پرداخت هزینه های دعوای مسئولیت..... ۱۰۲

ج) دفاع از دعاوی مسئولیت.....	۱۰۳
گفتار چهارم: اتمام و انحلال قرارداد بیمه مسئولیت حرفه ای.....	۱۰۴
بند نخست: اتمام قرارداد بیمه مسئولیت حرفه ای.....	۱۰۴
بند دوم: انحلال یا بطلان قرارداد بیمه مسئولیت حرفه ای.....	۱۰۴
نتیجه گیری فصل:.....	۱۰۵
نتیجه گیری:	۱۰۶
پیشنهادات:	۱۰۹
منابع و مآخذ:	۱۱۰

مقدمه:

پیشرفت روزافزون علم و تکنولوژی، دعاوی کثیری را در نظام قضایی ما مطرح ساخته است. موضوعاتی که سیستم قضایی ما را بیش از پیش ناگزیر ساخته تا برای حل و فصل دعاوی به اهل خبره و کارشناس متوسل گردد. به جرات می توان گفت که سیستم قضایی باید خود را مدیون پیشرفت های علمی و صنعتی قرن اخیر بداند. چرا که این توسعه، راه های نوینی را برای کشف واقعیت گشوده است که در گذشته از آن خبری نبود. به عنوان مثال در گذشته برای کشف واقع، از طرقی هم چون گذر از آتش، تحمل شکنجه و سوگند استفاده می کردند که چندان نیز مطمئن نبود و دادرس را تنها با حدس و گمان به سر منزل علم می رساند. اما امروزه انجام آزمایشات گوناگون میزان یقین دادرس را در کشف واقع افزایش داده است. به عنوان مثال تمیز تقصیر در حادثه برخورد دو اتومبیل را، تنها کارشناسان مجرب می توانند مشخص کنند و یا هم چنین تعیین هویت افراد بر اساس آزمایشات DNA و یا تشخیص اثر انگشت، نیاز به نظر کارشناسان خبره در این موضوعات دارد. قانون گذار در ایران نیز با درک این نیاز سیستم قضایی و ضرورت استفاده از اظهارات اهل خبره، در نهایت در سال ۱۳۱۸ با تصویب قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی، کارشناسی را به عنوان یکی از طرق اثبات دعوی به رسمیت شناخت.

امروزه بسیاری از آراء محاکم قضایی مبتنی بر نظریات کارشناسان است. نظراتی که می توان به واسطه عمد یا تقصیر کارشناس، موجباتی برای ضرر رساندن به اشخاص دخیل در دعوی باشد. به عنوان مثال، اگر پزشکی قانونی به عنوان کارشناس، خلاف واقع، نظر دهد که دختر خانم مورد معاینه باکره نیست، درحالی که فی الواقع او باکره است. چنین اظهار نظر نادرستی خسارت و

آسیب حیثیتی و معنوی بسیار زیادی به دختر خانم متضرر وارد می آورد و یا در فرضی که کارشناس در تعیین مقصر یک حادثه رانندگی به اشتباه فرد خاطی و مقصر را بی گناه و بدون تقصیر قلمداد می کند و طرف مقابل را که هیچ تقصیری مرتکب نشده است را به عنوان مقصر و مسئول جبران خسارت حادثه معرفی می نماید و یا حتی زمانی که یک کارشناس رسمی ساختمان، ملکی را به بهای بسیار اندکی قیمت گذاری می کند و مالک بنا بر همین قیمت، ملک خود را می فروشد و بعداً متوجه می شود کارشناس قیمت واقعی ملک را اعلام نکرده و در نظر خود مرتکب اشتباه شده است و او نیز بنا بر همین اظهار نظر نادرست در فروش ملک خود متوجه ضرر شده است. موارد بسیاری که در عمل مشاهده می شود اظهار نظر نادرست کارشناس منجر به ایراد ضرر و زیان هایی برای افراد می گردد.

همان گونه که موضوع مسئولیت مدنی قاضی در صدور رای از مسائل مهم و ضروری است؛ مسئولیت مدنی کارشناس رسمی دادگستری نیز در خور تحلیل و پژوهش است. امروزه بسیاری از آراء محاکم قضایی مبتنی بر نظریات کارشناسان است و اساس رای دادگاه را تشکیل می دهد. نظراتی که می توان به واسطه عمد یا تقصیر کارشناس، سببی برای ضرر رساندن به اشخاص دخیل در دعوا باشد.

بنابراین می توان گفت بررسی مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری، همانند مسئولیت مدنی قضات دادگاه ها، از اهمیت قابل ملاحظه ای برخوردار است. قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ در ماده ۲۶۷ در همین خصوص بیان می دارد: «هرگاه یکی از اصحاب دعوی که از تخلف کارشناس، متضرر شده باشد، در صورتی که تخلف کارشناس، سبب اصلی در ایجاد خسارت به متضرر باشد، می

تواند از کارشناس مطالبه ضرر نماید. ضرر و زیان ناشی از عدم النفع قابل مطالبه نیست.»

سوالات فراوانی در خصوص مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری وجود دارد. نخست آنکه آیا مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری را باید نوعی مسئولیت مبتنی بر تقصیر قلمداد کرد یا اینکه قاعده «لا ضرر» را بر مبنای مسئولیت مدنی آن‌ها حاکم دانست و مسئولیت آن‌ها را، مسئولیتی نوعی دانست؟ به نظر می‌رسد که با توجه به ماده ۲۶۷ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹، نظریه «تقصیر» و قاعده «سببیت» بر مبنای مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری حاکم است.

پرسش دوم آن است که اساساً ماهیت حقوقی این نوع مسئولیت چیست؟ آیا مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری، مسئولیتی قراردادی است یا اینکه باید آن را بر مبنای مسئولیت غیر قراردادی توجیه کرد؟ به عبارت بهتر آیا انتخاب کارشناس توسط دادگاه یا طرفین، مبنای مسئولیت مدنی را متفاوت می‌سازد؟ چنانچه شاید بتوان انتخاب کارشناسان رسمی دادگستری توسط دادگاه و طرفین دعوی را نمونه‌ای از قراردادهای قضایی و عادی به شمار آورد و مسئولیت مدنی آن‌ها را در این خصوص، مسئولیتی قراردادی توجیه کرد؟ به نظر می‌رسد وجود قرارداد قضایی کارشناسی در این خصوص منتفی است و مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری، مسئولیت خارج از قرارداد است.

سوال دیگر آن است که در بعضی موارد، موضوع مجهول دادگاه، به هیات کارشناسان ارجاع داده می‌شود. بنابراین جای تامل دارد اگر بعضی از اعضای هیات کارشناسی در اظهار نظر خود مرتکب تخلف شوند آیا باید تمام اعضا را در برابر زیان دیده مسئول دانست یا آنکه کارشناس

درستکار و غیر متخلف را باید مبری از مسئولیت قلمداد کرد؟ آیا هیات کارشناسی، شخصیت حقوقی دارد و نظریه اعضاء، نظریه هیات کارشناسی به عنوان یک شخصیت حقوقی قلمداد می گردد؟

پرسش مهم دیگری که ذهن نگارنده را به خود معطوف ساخته آن است که تخلف قاضی دادگاه، چه تاثیری بر مسئولیت مدنی کارشناس رسمی دادگستری دارد؟ آیا اصولاً در این حالت قاضی دادگاه، مطابق اصل ۱۷۱ قانون اساسی مسئول است یا کارشناس از باب ماده ۲۶۷ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ مسئولیت دارد یا اینکه هر دو ضامن جبران خسارت زیان دیده هستند؟

نکته مجهول دیگری که این پژوهش در پی روشن ساختن آن است، تعیین ارکان و آثار مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری است. به عبارت بهتر کارشناس رسمی دادگستری در چه شرایطی مسئول جبران خسارت زیان دیده است و تخلف وی، منجر به بروز چه آثاری برای وی می گردد.

در پایان پژوهش حاضر، بیمه مسئولیت حرفه ای کارشناسان رسمی دادگستری را به عنوان یک راهکار عملی، جهت تأمین امنیت شغلی کارشناسان رسمی دادگستری و رفع دغدغه فکری آن ها نسبت به عواقب مالی ناشی از خطاهای ناخواسته حرفه ای خود و هم چنین، ارائه تضمین مناسب جهت جبران ضرر زیان دیده در راستای اصل «**جبران کامل خسارت زیان دیده**» مطرح ساخته ایم.

فصل نخست:

مفهوم کارشناس رسمی دادگستری و مبانی و

ماهیت حقوقی مسئولیت مدنی آن

شناخت مفهوم ، مبانی و ماهیت هر موضوعی ، به عنوان اصلی ترین قسمت هر پژوهشی است که پژوهشگر ، باید به دقت به آن بپردازد تا ساختمان پژوهش خود را بر زمینی محکم ، استوار سازد. در این فصل از پژوهش، ما موضوع را در سه مبحث مورد بررسی قرار می دهیم. ابتدا در مبحث نخست ، مفهوم کارشناس رسمی و شرایط گرفتن پروانه کارشناسی را مورد بررسی قرار می دهیم و سپس در مبحث دوم، تلاش خود را صرف پاسخ به این پرسش خواهیم کرد که آیا مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری را باید نوعی مسئولیت مبتنی بر تقصیر قلمداد کرد، یا اینکه قاعده «**لا ضرر**» و نظریه «**خطر**» را بر مبنای مسئولیت مدنی آن ها حاکم دانست و مسئولیت آن ها را نوعی مسئولیت نوعی قلمداد کرد؟

در مبحث سوم ، آنچه که مورد کنکاش و بررسی قرار می گیرد ، ماهیت حقوقی مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری است. در مبحث مذکور ، نکته مبهم آن است که آیا مسئولیت مدنی کارشناسان رسمی دادگستری را باید مسئولیتی قراردادی دانست یا آن را بر مبنای مسئولیت غیر قراردادی توجیه کرد؟ به عبارت بهتر انتخاب کارشناس توسط دادگاه یا طرفین ، مبنای مسئولیت مدنی را متفاوت می سازد و قواعد متفاوتی بر آن حاکم می گردد یا خیر؟ چنانچه شاید بتوان انتخاب کارشناسان رسمی دادگستری توسط دادگاه یا طرفین دعوی را ، نمونه ای از قراردادهای قضایی و عادی به شمار آورد و مسئولیت مدنی آن ها را در این خصوص ، مسئولیتی قراردادی توجیه کرد و قواعد مسئولیت قراردادی را بر آن ها حاکم دانست.

مبحث نخست: مفهوم کارشناس رسمی دادگستری و شرایط گرفتن پروانه

کارشناسی

در بین اشخاصی که به قاضی در صدور رای یاری می‌رسانند، باید برای کارشناسان جایگاه ویژه‌ای قائل شد. مسلم است که در شمار روزافزونی از اختلافات، قاضی نمی‌تواند درک دقیق و کاملی از موضوع، بدون مساعدت متخصصین امر داشته باشد. ضرورت استفاده از کارشناس در تمامی زمینه‌های زندگی از جمله اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و حتی خانوادگی، قاضی دادگاه را ملزم می‌نماید که در پرونده‌های دارای جنبه علمی و فنی، نظر یک یا چند متخصص مورد اعتماد را مطالبه و مورد توجه و استناد قرار دهد. بنابراین قاضی دادگاه در صورت احساس نیاز مراجعه به اهل خیره، لازم است تا به متخصصی مراجعه کند که صلاحیت علمی و فنی او محرز شده باشد. بدین خاطر ضروری است تا متخصصین دارای صلاحیت، از سوی نهادهای مورد تائید مراجع قضایی، تعیین گردند تا در هنگام ضرورت، دادرس به این گونه افراد، که از آنها تحت عنوان «کارشناسان رسمی دادگستری» یاد می‌شود، مراجعه کند.

در مبحث حاضر با توجه به قوانین و مقررات مربوط به کارشناسان رسمی دادگستری، سعی کرده ایم تا ابتدا تعریفی از کارشناس رسمی دادگستری ارائه داده تا در ادامه به شرایط اخذ پروانه کارشناسی رسمی، اشاره ای داشته باشیم.

گفتار نخست: مفهوم کارشناس رسمی دادگستری

کارشناس شخصی است که به مناسبت تخصص ، علم و فن و اطلاعاتی که دارد ، می تواند به دادگاه در صدور حکم نزدیک به واقع کمک کند. در بین تالیفات حقوقی ، تعریفی از کارشناس رسمی دادگستری دیده نشده است و این خلاء علمی کاملاً محسوس است. به عقیده ما، کارشناس رسمی دادگستری دارای مفهوم عامی است . به کارشناسی که مورد اعتماد و وثوق دادگاه است و صلاحیت وی از سوی نهادهای ذی صلاح ، تایید شده است، کارشناس رسمی دادگستری به معنای عام گفته می شود؛ مانند پزشکان عضو نهاد پزشکی قانونی . اما در معنای خاص ، کارشناس رسمی دادگستری به شخص دارای معلومات فنی و تخصصی اطلاق می شود که پس از سپردن وثاقت و اطمینان حاصل نمودن از وجود شرایط قانونی (ماده ۱۵ قانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۱) و قبولی در آزمون مربوطه و اتیان سوگند ، موفق به اخذ پروانه کارشناس رسمی از سوی کارشناسان رسمی دادگستری می شود و ملزم به رعایت نظامات حرفه ای کارشناسان رسمی دادگستری است.

گفتار دوم : شرایط گرفتن پروانه و مجوز کارشناسی

در هر شغل و حرفه ای ، برای جلوگیری از ورود افراد ناآگاه و بی تجربه و فاقد صلاحیت های مربوطه، لازم است تا یک سری شرایط ، جهت اعطای مجوز فعالیت به صاحبان آن مشاغل داده شود تا آن شغل به دست ناهلان نیافتد . بدیهی است در صورت الزامی نبودن این شرایط ، افراد